

רמת-הנגב, קיבוץ שדה-בוקר

צ.י.י.ס במדבר

ארוע מספר 6 | יום שישי ה- 15/12/2006 | כ"ד כסלו תשס"ז

בשעה 21:00 במרכז בן-גוריון, קיבוץ שדה בוקר.

מחווה למתי כספי

תזמורת סימפונט רעננה

בניצוחו של: דוד זבה

○ "הווה מתמשך" לתזמורת (בכורה עולמית) מאת בן ציון אורגד
מנצח: מיכאל וולפה.

○ מבחר שירים מכל שנות פעילותו של מתי כספי בעיבודים פרי עטו
לתזמורת וביצועו.
מנצח: דוד זבה.

היצירה כתובה להרכב בלתי שגרתי של תזמורת כלי-קשת, פסנתר ושמונה כלי-נשיפה: פיקולו, חליל, אבוב, קלרינט, בסון, קרן, חצוצרה וטובה. יש בה הרבה רגעים דרמטיים וסוערים, המתחלפים לעיתים במפתיע ברגעים חרישיים ומסתוריים. ציטוטים מרומזים מיצירותיהם של מלחינים קלאסיים, במיוחד בטהובן, מבצבים פה ושם כמו זיכרונות אקראיים בנפשו של המחבר. הרעיונות אינם מתפתחים בצורה הקלאסית המקובלת, אין ביצירה תחושה של התחלה ושל סוף, אלא של הווה הולך ומתמשך בו חוזרים שוב ושוב מספר רעיונות מוסיקאליים, בכל פעם במבע אחר. היצירה חוברת בשנת תשס"ג, 2002, ויצאה לאור על ידי המכון למוסיקה ישראלית במהלך שנת תשס"ה, 2005, בעריכתו של המלחין. זהו ביצוע הבכורה העולמי של היצירה.

מחווה למתי כספי:

מתי כספי הוא אחד מן הזמרים והיוצרים המוכשרים והבולטים במוסיקה הישראלית בדורות האחרונים. הוא נולד בשנת 1949 בקיבוץ חניתה שבגליל העליון. למד נגינה בפסנתר בקונסרבטוריון בנהריה. עם גיוסו לצה"ל הצטרף ללהקת פיקוד דרום. לאחר שחרורו הקים את שלישיית "לא אכפת להם" יחד עם שניים מחבריו ללהקת פיקוד דרום - גדי אורון ויעקב נוי. את אחד מלהיטיו הראשונים, "אני מת", ביצע כספי עם השלישי עוד בעת שירותם בלהקה הצבאית, שם כונו "שלושת השמנים". להיטים נוספים של "לא אכפת להם" מתוך אלבומם היחיד (פונודור, 1970) היו "יאוש פגש יאוש", "שתי ציפורים" (מילים: מאיר אגסי, לחן: כספי), ו"למה לא כל יום שבת" (מילים: יוסי בכר, לחן: כספי).

בשנת 1971 שיתף פעולה לראשונה עם המוזיקאי שלמה גרוניך. שיתוף הפעולה הראשון ביניהם היה בתקליטון בן שני שירים: "ציור" ו"בן-גוריון" ומאוחר יותר גם במופע המשותף "מאחורי הצלילים" שאף תועד בתקליט באותו שם. במלחמת יום הכיפורים הופיע בצוות הווי עם אילנה רובינא, אושיק לוי ופופיק ארנון. לחלק מההופעות הצטרף הזמר הקנדי לאונרד כהן אשר הלחין במהלך הופעה עם כספי את שירו **Lover come back to me**. בשנת 1974 הוציא כספי את אלבום הבכורה שלו שכלל עשר רצועות שאת כולן הלחין ובכולן ניגן בכל הכלים וביצע את קולות הרקע. את עטיפת האלבום צילמה אלונה איינשטיין. בראיון עיתונאי סיפר כספי כי מי שנתן לו את הדחיפה להוציא את האלבום היה הזמר אריק איינשטיין, זאת לאחר שכספי השמיע לו את שירו "אלוף משנה במילואים" למילותיו של יעקב רוטבליט.

את אלבומו השני שנקרא אף הוא בפשטות "מתי כספי", הוציא בשנת 1976. את עטיפת האלבום עיצב הגרפיקאי והאמן דוד טרטבוקר, ומופיע בה פעמון של דלת טיפוסית עם השם 'מתי כספי' (את הצילום ביצע הצלם ג'ראר אלון). עד היום נחשבת עטיפת האלבום לאחת מעטיפות האלבומים הישראליות המקוריות ביותר. בשונה מאלבומו הקודם, אירח הפעם כספי מספר מוסיקאים מובילים בשניים משירי האלבום (בשאר השירים מנגן כספי לבדו על כל הכלים): שלמה יידוב, גידי גוב ואבנר קנר. בין השירים הבולטים המופיעים באלבום: "הנה הנה" (אהוד מנור), "עיר עצובה" (תרצה אתר), "ברית עולם" (אהוד מנור) ו"לא ידעתי שתלכי ממני" (אהוד מנור).

בשנת 1981 הוציא כספי את אלבומו השאפתני "סוף היום". הפקת הענק שארגן לכספי יוריק בן דוד, כללה את טובי המוזיקאים בארץ באותה תקופה, ובהם: אריק סיני ונורית גלרון. בין השירים הבולטים באלבום: "עוד תראי את הדרך" (שמרית אור/מתי כספי), "שיר מלילה" (נתן זך/מתי כספי) ו"מי ששר" (אהוד מנור/מתי כספי).

בשנת 1993 עבר להתגורר בארצות הברית עם בת זוגו החדשה, רחל וגנר, אף היא מוזיקאית. ב-1997 חזר לישראל והופיע, בליווי אחד עשר נגנים וזמרים במספר הופעות, שהראשונה בהם התקיימה בפסטיבל ערד והונצחה באלבום כפול.

כספי נחשב על-ידי רבים לאחד המוזיקאים המוכשרים הפועלים בישראל. יצירתו מקיפה קרוב לאלף שירים, מהם שנכתבו לאמנים אחרים ומהם שביצע בעצמו. יצירתו המוזיקלית ידועה במורכבותה, במיוחד בהרמוניות הייחודיות. עם זאת, שיריו כתובים במתכונת הפופולרית של הזמר העברי, והיו בהם רבים שהפכו ללהיטים והותירו חותמם לאורך השנים.

סגנונו המוזיקלי מגוון מאוד. הוא מושפע ממוזיקה קלאסית, מוזיקה ברזילאית (בוסה נובה), ג'אז, רוק ועוד. אחד המוזיקאים שהשפיעו עליו רבות באופן ישיר היה סשה ארגוב, והוא אף הקליט שני אלבומים משיריו בהשתתפות ארגוב עצמו. גם משירי המלחין הברזילאי אנטוניו קרלוס ז'ובים הושפע כספי, והיה בין ראשוני המבצעים של שיריו בשפה העברית (במופע ובאלבום "ארץ טרופית יפה").

בנוסף למימד היצירתי המובהק, עוסק כספי גם בעיבוד מוזיקלי. מגוון רחב של זמרים ולהקות הפקידו בידיו את מלאכת העיבוד, והוא ידוע בתחום זה בזכות הדייקנות וההקפדה האופייניות לו. אחת היצירות הייחודיות להן היה אחראי כמפיק מוזיקלי היא האלבום 'צמר גפן מתוק' של שלמה גרוניך, בו נעשה שימוש בכלים רבים ובשיטות חדשניות. האלבום לא זכה להצלחה מסחרית, אך לימים נודעה לו חשיבות של ממש בקרב מבקרי מוזיקה אשר הכירו בייחודו. לאורך השנים בלט שיתוף הפעולה של מתי כספי עם שלמה גרוניך, שתחילתו באלבום והמופע 'מאחורי הצלילים' בשנת 1973. שנים אחר כך, בשנת 2002, חברו יחד שוב ויצאו באותו המופע עם תוספות קלות, תחת אותו השם, וזכו להצלחה רבה.

כספי הרבה לעבוד יחד עם הפזמונאי אהוד מנור. מנור אף כינה את כספי "נפש תאומה" לו. בין השירים הרבים שהלחין כספי למילותיו של מנור: "ברית עולם", "ילדותי השנייה", "ימי בנימינה", "הנה הנה", "אחותי הקטנה", "נחליאלי" ועוד.

החל מאמצע שנות השמונים חלה התדרדרות הן בחייו האישיים והן בחייו המקצועיים של כספי. אלבומו "ילדותי השנייה" משנת 1985 מסמן את תחילת הנפילה ממנה כספי מנסה להתאושש עד היום. על אף צמד הלהיטים שהניב האלבום, "שיר עם נקי" (מנור/כספי) ו"ילדותי השנייה" (מנור/כספי), נחל האלבום כשלון הן כלכלי והן ביקורתי, זאת על אף ההפקה המרשימה של מתי כספי וזאב אולמן, שהביאה לאולפן את טובי הנגנים באותה התקופה.

בשנת 2004 הועלה מופע הצדעה ליצירתו של כספי, בהשתתפותו ובעיבודו, בשיתוף התזמורת הקאמרית הקיבוצית בניצוחו של ירון גוטפריד. משיאי המופע היה ההדרן במהלכו ביצעו מתי, רחל ושתי בנותיהם את השיר 'אחותי הקטנה' בעיבוד א-קפלה לארבעה קולות. כל העיבודים למופע נכתבו על-ידי כספי.

באוגוסט 2005, לאחר הפסקה של כשבע שנים, יצא לאור אלבום סולו חדש, 'את האשה שלי'. האלבום מכיל שירים שנכתבו במהלך העשור האחרון וכן חידוש לשיר 'השלום' למילים של יוסי בנאי, שהוקלט במקור בשנת 1978 ונגזז. השיר מתחיל כמעין אלתור על הפרלוד הראשון מתוך הפסנתר המושווה של יוהן סבסטיאן באך.

מתי כספי השתתף בהפקת אלבומים רבים לזמרים ישראלים שונים, ביניהם: שלמה גרוניך, ריקי גל, אריק סיני, גלי עטרי, יהודית רביץ, צמד הפרברים (בתקליט ומופע דרום-אמריקאי), חוה אלברשטיין, מאיר בנאי ועוד.

על התזמורת ועל המנצחים:

תזמורת סימפונט רעננה נוסדה בשנת 1991, כחלק מהיזמות לקליטת אומנים עולים של עיריית רעננה והמרכז לקליטת אומנים עולים מיסודם של משרד החינוך והתרבות, הסוכנות היהודית ומשרד הקליטה. התזמורת מונה ארבעים ושישה נגנים, מהם שלושים ושישה עולים מברית המועצות לשעבר, ועשרה נגנים נוספים יוצאי יחידת הנגנים המצטיינים בצה"ל. זוהי תזמורת צעירה ותוססת, שזכתה מאז הקמתה לשבחי הקהל והביקורת על פעילותה המוסיקלית המגוונת, המרתקת והחינוכית.

רפרטואר סימפונט רעננה שונה משאר התזמורות בארץ. זהו רפרטואר צעיר ומיוחד, הכולל פרט ליצירות המופת של מיטב המלחינים כמו מוצרט, בטהובן, מנדלסון ואחרים, גם מוסיקה קלה יותר, מוסיקה עם קריצה למה שקורה עכשיו, מוסיקה המגרה את הקהל לבוא אל אולם הקונצרטים פעם אחר פעם.

תזמורת סימפונט רעננה מופיעה בקביעות בכל אולמות הקונצרטים בארץ, בתוכניות טלוויזיה ובפסטיבלים. בנוסף לכך, מנגנת התזמורת באופן קבוע לילדים בגנים ובתי ספר, מתוך אמונה כנה כי עתידה של המוסיקה הקלאסית טמון בפיתוח קהל חדש, פיתוח שיש להתחיל ולהשריש כבר מהגיל הרך.

התזמורת אירחה במשך השנים סולנים ומנצחים רבים מהארץ והעולם, כן הופיעו עם התזמורת גם מיטב אומני המוסיקה הקלה. השילוב הזה של איכות ותרבות קלאסית עם קריצה למה שקורה עכשיו ולקהל צעיר ומגוון, הם שמציבים את סימפונט רעננה בקדמת העשייה התרבותית, החינוכית והחברתית בארץ.

דוד זבה, יליד חיפה, בוגר האקדמיה ע"ש רובין באוניברסיטת ת"א בקומפוזיציה אצל פרופ' סדאי, פרופ' שידלובסקי ופרופ' מעייני, ובזמרה אצל פרופ' תמר רחום. קיבל בהצטיינות-יתרה תואר אומן בזמרה, ותואר *M.Mus.* בקומפוזיציה. זכה במקום הראשון בתחרות האקדמיה בזמרה בשנת 1994. השתתף כסולן באורטוריות ובהפקות אופראיות של האקדמיה למוסיקה.

זבה כתב מוסיקה ועיבודים וערך תוכניות לפסטיבל המוסיקה ב'אבו-גוש' וכמו כן, משתתף בפסטיבל דרך קבע כזמר וכמלווה. כתב מוסיקה להצגות תאטרון של החוג לתאטרון באוניברסיטת ת"א, ועיבודים ותיזמורים למקהלות ותזמורות בארץ. הוא שר תפקידי סולו באורטוריות ואופרות עם רוב התזמורות בארץ.

באופרה הישראלית החדשה שימש כקורפטיטור ושר מספר תפקידים: *Baron Douphol* (לה טרוויאטה), *Papageno* (חליל הקסם), *Keeper of the Madhouse* (ההולל), ו- *Angelotti* (טוסקה). בין תפקידיו: *Leporello* (דון ג'ובאני), *Figaro* (נישואי פיגרו), *Benoit, Alcindoro* (לה בואה) ו- *Dr. Bartolo* (הספר מסביליה). כמו כן הופיע בביצועי בכורה ובהקלטות של אופרות ישראליות מקוריות בתפקידים ראשיים.

זכה במלגות קרן-שרת בשנים 1992-1999, במלגת קרן "מוסט" מטעם האופרה הישראלית, ובמלגת "המכון הישראלי לאומנות הזמרה". לימד זמרה בביה"ס לשירת המקהלה ובמגמת התאטרון של תיכון "אלון". השתתף מספר פעמים כקורפטיטור בפסטיבל "מוסיקה טיצ'ינו" בשוויץ. בשנים 1995-1996 ייצג את אוניברסיטת תל-אביב בסירי קונצרטים באנגליה, סקוטלנד וארה"ב.

בשנים האחרונות עוסק גם בתרגום לעברית של אופרות, עבור האופרה הישראלית החדשה. תרגם את האופרות "עלייתה ונפילתה של העיר מהגוני" ו"בילי באד". לאופרות: "כרמן", "העטלף" ו"הספר מסביליה" כתב ליברית להפקה מושרת בעברית. לאחרונה השתלם בניצוח אצל פרופ' מנדי רודן, ובשנים האחרונות, מלבד הופעות אורח, משמש כמנהל מוסיקאלי של שלושה אננסמבלים קוליים ומלמד בסדנת האופרה של האקדמיה ומרבה להופיע בקונצרטים, ערבי-ליד והקלטות כפסנתרן, זמר ומנצח.

בשנה האחרונה היה מהמייסדים של להקת "אופרה אחרת", זכה לשבחי הביקורות, וכיום הינו המנהל המוסיקאלי שלה. לאחרונה מונה לתפקיד מנצח בית של תזמורת סימפונט רעננה.

מיכאל וולפה, מלחין ופדגוג, יליד תל אביב, 1960, חבר בקיבוץ שדה בוקר מאז שחרורו מצה"ל. בוגר האקדמיה למוסיקה בירושלים ואוניברסיטת קיימברידג' באנגליה. בין מוריו נמנים המלחינים חיים אלכסנדר, צבי אבני, מרק קופיטמן ואלכסנדר גהר.

וולפה מלמד באקדמיה למוסיקה בירושלים, בה הוא משמש כראש החוג לקומפוזיציה וניצוח, ובבית הספר למדעים ולאמנויות בירושלים, שהוא נמנה בין מקימיו. הוא מעורב בעשייה המוסיקלית באזור הדרום ובקיבוץ. מיכאל, המשמש כמנהל המוסיקלי של "צלילים במדבר" מאז היווסדו, בחר לנצח בעצמו על "הווה מתמשך" של בן-ציון אורגד, מלחין אליו חש קרבה גדולה אישית וסגנונית, ושעימו היה בקשר של ידידות, בעיקר בשנות חייו האחרונות.

הרכב הנגנים המלווה את המופע:

יאיר מיכאל, גיטרה
אילן אביב, בס
נועה גולנדסקי, קלידים ופרקשן
אלי בן שושן, תופים

נגני תזמורת סימפונט רעננה:

מנצח

דוד זבה

חליל

שירי יובל
בוריס סולזמוניק

אבוב

עילי מישור
מיכאל פרוסמושקין

קלרינט

מיכל בית הלחמי
אירה גויפלד

בסון

דימה מזור
יבגני זילפר

קרו יער

רומן קוט
דוד נבושצ'יקוב

תצוצרה

אבישי בן-חור

טובה

איל כהן

כינור ראשון

נתאי צ'רי, כנר ראשי
ריטה שטיינפר
ויקטוריה סוחנוב
נדיה שטיינגרט
סיון אלבו

כינור שני

פליכס לגר
אירנה ביין
בוריס באום
לאוניד פורטנוי
אריה קאופמן

ויולה

יעקב ספיטקובסקי
לינה טרטקובסקי
טטיאנה גייסמן

צ'לו

עפרה האן
גלינה אהרונוביץ'
יוליה פישרוב

קונטרבס

מיכאל אנוחין

משה עציוני, טכנאי סאונד